

P. G.

27. september 2022 ob 08:34
Kranj - MMC RTV SLO, STA

Uprizoritev, ki jo poganjajo razprave o pogledu na svet z vidika privilegiranih v kapitalizmu

Drevišnja premiera predstave, ki presega meje gledališkega odra

Na oder **Prešernovega gledališča** Kranj prihaja uprizoritev sodobne drame ruskega pisatelja Ivana Viripajeva *Zaprta študija*. "New Constructive Ethics" v režiji Nine Rajić Kranjac, ki temelji na razkritju intervjujev s tremi uveljavljenimi znanstveniki.

Predstavo *Zaprta študija*. "New Constructive Ethics" bodo na odru **Prešernovega gledališča** Kranj premierno uprizorili **drevi od 19.30**.

Prizor iz predstave *Zaprta študija*. "New Constructive Ethics". Foto: **Prešernovo gledališče** Kranj/Nada Žgank

Po besedah **Tiborja Hrsa Pandurja**, ki je skupaj z **Marinko Poštrak** poskrbel za dramaturgijo, je Viripajev zasnoval predstavo kot priredbo na podlagi mednarodne raziskave New Constructive Ethics, ki jo je izvedla organizacija Global Construction po naročilu Centra mednarodnih bioloških raziskav podjetja New World Security. Temelji na razkritju intervjujev s tremi udeleženci raziskave, ki jih je Viripajev priredil v dramsko obliko.

Ko se postopoma razkrivajo tudi etična in intimna stališča

Skozi formo dobro plačanih intervjujev treh uveljavljenih znanstvenikov se v drami postopoma razkrivajo ne le znanstvena, ampak tudi etična in intimna stališča psihologinje Monike Borovski, biologinje Rachel Donelan in nevrobiologa Morgana Smitha, je povedala dramaturginja **Marinka Poštrak**.

Intervjuvani znanstveniki se trudijo odgovoriti na pereče teme, s katerimi se sooča človeštvo. "Gre za razprave o pogledu na svet z vidika privilegiranih v sistemu kapitalizma, ki povzroča določene zlorabe, ampak ga zaradi lastnih koristi in šibkosti ne moremo zamenjati, ali pa se niti ne zavedamo, kako drvimo v katastrofo," je izpostavila režiserka **Nina Rajić Kranjac**.

Foto: Prešernovo gledališče Kranj/Nada Žgank

Lažna morala, ki se pokaže skozi intervjuje

V predstavo so vpeljali tudi zasebno življenje protagonistov in prikazali konflikt med njihovimi javnimi stališči in zasebnim življenjem. Na vprašanja o etiki, ki bi svet rešila propada, izpraševalci suvereno odgovarjajo, v lastnih življenjih pa se pokaže njihova lažna morala, je pojasnila dramaturginja.

"Ta konfliktnost in izkrivljenost resnice nas je inspirirala, da smo poskušali ustvariti uprizoritev, ki bi omogočila meditacijo o ključnih vprašanih reševanja sveta," je dejala režiserka. Kot je dodala, jih je hkrati zanimalo preučiti zahodnocentrično privilegirano pozicijo belih intelektualcev. "Če bomo uspeli ljudi vsaj malo razjeziti, smo naredili veliko delo," je še ocenila.

Dramaturg Pandur pa upa, da bo predstava napeljala ljudi na prave odgovore in rešitve. "Če se res prepozna nek problem, ga je zelo hitro možno rešiti, razen če so zadaj neki drugi interesi," je dejal in posebej izpostavil problem davčnih oaz in skrivanja premoženja s strani bogatih.

Ivan Viripajev ZAPRTA ŠTUDIJA. "New Constructive Ethics"

Nacionalnost umetnika ne more biti odločujoč kriterij

Leta 1974 v Irkutsku v Rusiji rojen **Ivan Viripajev**, ki je bil tudi sam žrtev Putinovega režima, v svojih besedilih ne kritizira samo totalitarnih režimov temveč tudi kvazi liberalizem in kapitalizem, je povedala dramaturginja. Direktor **Prešernovega gledališča Jure Novak** pa je poudaril, da v gledališču kljub vojni v Ukrajini niso imeli nobene dileme glede uprizoritve, saj so prepričani, da nacionalnost umetnika ne more biti odločujoč kriterij.

Viripajev, ki je skoraj vse življenje živel v svoji domovini, zdaj živi na Poljskem, odrekel se je ruskemu državljanstvu in svoje prihodke namenil ljudem v Ukrajini, je pojasnila režiserka, ki je sama predlagala uprizoritev njegovega besedila.

Uprizoritev je glede na svojo formo vsekakor nekaj posebnega, obrne gledališko dvorano, nima standardnega sedežnega reda in lahko sprejme precej manj gledalcev, je pojasnil Novak. "Predstava na izredno kompleksna vprašanja sodobnega časa odgovarja inspirativno, toplo in močno gledališko. Čaka nas zelo poseben dogodek," je še dodal direktor gledališča.

V predstavi igrajo **Darja Reichman**, **Borut Veselko**, **Doroteja Nadrah**, **Tamara Avguštin** in **Branko Jordan**. Besedilo je prevedel **Miha Javornik**, scenografka je **Urša Vidic**, kostumografka **Marina Sremac**, skladatelj **Branko Rožman**, oblikovalec svetlobe **Borut Bučinel**, lektorica **Maja Cerar** ter oblikovalca maske **Matej Pajntar** in **Alja Sušnik**.

